

RZECZPOSPOLITA POLSKA
MINISTER SPRAWIEDLIWOŚCI

DL-P-I-0700-8/10

BM-1-0700-79110/3

Warszawa, dnia 16 kwietnia 2010 r.

M. Kuciak W. Obel
S E K R E T A R I A T
Biura Prac Senackich
Wpłynęło dn. 21.04.10
nr. 2153 podpis. JK

Pan

Bogdan Borusewicz

Marszałek Senatu

Rzeczypospolitej Polskiej

GABINET MARSZAŁKA SENATU

wpłynęło dn. 19.04.2010

nr. 2153 podpis. Borusewicz

Senator Bogdan Borusewicz,

W odpowiedzi na pismo z dnia 10 marca 2010 r. nr BPS/DSK-043-2510/10, przy którym przesłane zostało oświadczenie Pana senatora Grzegorza Wojciechowskiego w sprawie wątpliwości w zakresie parlamentarnej kontroli działań prokuratury po rozdzieleniu urzędów Ministra Sprawiedliwości i Prokuratora Generalnego oraz w nawiązaniu do odpowiedzi udzielonej w dniu 20 stycznia 2010 r. na oświadczenie Pana senatora, uprzejmie przedstawiam, co następuje.

Ustawa z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze (Dz. U. z 2008 r. Nr 7, poz. 39, z późn. zm.), w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 9 października 2009 r. o zmianie ustawy o prokuraturze oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 178, poz. 1375) rozdziela funkcje Ministra Sprawiedliwości i Prokuratora Generalnego. W zmienionym stanie prawnym Prokurator Generalny nie wchodzi w skład Rady Ministrów, czego rezultatem jest to, że ani Prokurator Generalny, ani podlegająca mu prokuratura nie stanowią części administracji rządowej. Jest to niezwykle istotne z punktu widzenia zakresu i istoty odnoszących się do tych podmiotów uprawnień kontrolnych władzy ustawodawczej.

Podkreślić należy, że Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej realizując wskazaną w art. 10 ust. 1 zasadę podziału i równowagi władz wyznacza sferę kontroli parlamentarnej, przyznając Sejmowi uprawnienia kontrolne wobec Rady Ministrów

i podporządkowanych jej organów administracji rządowej. Zgodnie z art. 95 ust. 1 Konstytucji Sejm sprawuje kontrolę nad działalnością Rady Ministrów w zakresie określonym przepisami Konstytucji i ustaw.

Uprawnienia kontrolne Sejmu wobec Rady Ministrów wynikające bezpośrednio z ustawy zasadniczej obejmują m. in. prawo posłów do składania interpelacji i zapytań poselskich, jak również zadawania pytań w sprawach bieżących (art. 115 ust. 1 i 2 Konstytucji). Podkreślić należy, że Konstytucja ograniczając uprawnienia kontrolne Sejmu wyłącznie do Rady Ministrów i administracji rządowej, nie daje podstaw do ich rozszerzania na inne organy władzy publicznej, w tym Prokuratora Generalnego i podległą mu prokuraturę (por. orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego cytowane w: B. Banaszak, „Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz”, Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa 2009, s. 485 – 486). W związku z powyższym stwierdzić należy, że w świetle zmian ustroju prokuratury, posłowie nie posiadają uprawnienia do kierowania pod adresem Prokuratora Generalnego interpelacji, zapytań, jak również pytań w sprawach bieżących dotyczących prokuratury.

Należy jednak zauważyć, że pomimo rozdzielenia urzędów Ministra Sprawiedliwości oraz Prokuratora Generalnego, organom władzy wykonawczej przysługują niezbędne instrumenty nadzoru i kontroli nad działalnością prokuratury.

Przyjęte w ustawie rozwiązania o charakterze funkcjonalnym, wyznaczają pozycję Prokuratora Generalnego w systemie organów państwa poprzez określenie instytucji, mających na celu zachowanie niezbędnego stopnia zależności Prokuratora Generalnego od organów władzy wykonawczej.

Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej przysługuje prawo powołania Prokuratora Generalnego oraz prawo odwołania go w ściśle określonych przypadkach. Prezydent RP powołuje i odwołuje pierwszego zastępcę Prokuratora Generalnego oraz pozostałych zastępców Prokuratora Generalnego.

Wśród środków przysługujących Prezesowi Rady Ministrów, wymienić należy w szczególności:

- składanie przez Prokuratora Generalnego rocznego sprawozdania z działalności prokuratury Prezesowi Rady Ministrów oraz uprawnienie Prezesa Rady Ministrów do wystąpienia do Sejmu RP z wnioskiem o odwołanie Prokuratora Generalnego przed

upływem okresu na jaki został powołany, w przypadku odrzucenia rocznego sprawozdania, ze względu na niewłaściwą realizację przez Prokuratora Generalnego zadań w zakresie strzeżenia praworządności oraz czuwania nad ściganiem przestępstw,

- uprawnienie Prezesa Rady Ministrów do wystąpienia do Sejmu z wnioskiem o odwołanie Prokuratora Generalnego w przypadku, gdy Prokurator Generalny sprzeniewierzył się złożonemu ślubowaniu,
- uprawnienie Prezesa Rady Ministrów do żądania w każdym czasie od Prokuratora Generalnego przedstawienia informacji na temat związany ze strzeżeniem praworządności oraz czuwaniem nad ściganiem przestępstw,
- kontrasygnatę Prezesa Rady Ministrów na akcie powołania i odwołania Prokuratora Generalnego i jego zastępców, zgodnie z art. 144 ust. 2 Konstytucji RP.

Minister Sprawiedliwości dysponuje następującymi instrumentami kontrolnymi nad działalnością prokuratury:

- uprawnienie Ministra Sprawiedliwości, jako członka Krajowej Rady Sądownictwa i Krajowej Rady Prokuratury, do aktywnego udziału w procedurze wyłaniania kandydatów na Prokuratora Generalnego (zgłaszanie własnych kandydatów, zajmowanie stanowiska wobec innych kandydatów, udział w głosowaniu),
- uprawnienia Ministra Sprawiedliwości, jako członka Krajowej Rady Prokuratury, przewidziane w procedurze odwoływania Prokuratora Generalnego,
- uprawnienie Ministra Sprawiedliwości do zajęcia pisemnego stanowiska wobec rocznego sprawozdania Prokuratora Generalnego z działalności prokuratury, co przesądza jego dalszy udział w debacie poświęconej temuż sprawozdaniu

Radzie Ministrów przysługują ponadto uprawnienia związane z tworzeniem budżetu prokuratury.

Tak więc w zakresie, w jakim wynika to z instrumentów kontrolnych organów władzy wykonawczej wobec prokuratury, istnieje możliwość kierowania składania interpelacji poselskich do członków Rady Ministrów w zakresie sposobu i zakresu realizacji uprawnień wynikających z tych instrumentów.

Podkreślenia wymaga fakt, że w obecnym stanie prawnym posłowie mają prawo składania skarg, formułowania postulatów oraz zwracania się o zajęcie

stanowiska, zarówno do Prokuratora Generalnego, jak i organów podległej mu prokuratury.

Warto nadmienić, że każdy obywatel może na podstawie art. 63 Konstytucji składać do Prokuratora Generalnego i organów prokuratury, będących organami władzy publicznej, petycje, wnioski i skargi w interesie publicznym, własnym lub innej osoby za jej zgodą. Tryb rozpatrywania petycji, wniosków i skarg określa *ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego* (Dz. U. z 2000 r. Nr 98, poz. 1071, z późn. zm.).

Ponadto zgodnie z art. 159 ust. 1 *uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 r. – Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej* (M.P. z 2009 r. Nr 5, poz. 47 oraz Nr 81, poz. 998), komisje sejmowe mogą kierować do Prokuratora Generalnego dezyderaty, czyli postulaty w określonych sprawach. Prokurator Generalny ma obowiązek ustosunkowania się do nich i pisemnego powiadomienia Marszałka Sejmu o zajęтым stanowisku w ciągu 30 dni od dnia otrzymania dezyderatu (art. 159 ust. 4 Regulaminu Sejmu). Dodatkowo komisje sejmowe mogą przedstawiać Prokuratorowi Generalnemu opinie zawierające stanowisko w określonej sprawie (art. 160 ust. 1 Regulaminu Sejmu). Co więcej, komisje mogą zwracać się do adresata opinii o przedstawienie stanowiska w sprawach podniesionych w opinii, jak również o informacje o przebiegu realizacji wniosków wynikających z tej opinii. Adresat opinii jest obowiązany na żądanie komisji przedstawić stanowisko w terminie określonym w art. 159 ust. 4 Regulaminu Sejmu.

Z kolei w odniesieniu do senatorów aktualność zachowują wskazane powyżej uwagi dotyczące art. 63 Konstytucji, zaś *uchwała Senatu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 23 listopada 1990 r. – Regulamin Senatu* (M.P. z 2002 r. Nr 54, poz. 741, z późn. zm.) w art. 49 ust. 1 daje im prawo do wygłaszania skierowanych pod adresem Prokuratora Generalnego oświadczeń, których przedmiotem mogą być sprawy związane z wykonywaniem mandatu. Zgodnie z treścią art. 49 ust. 4 *Regulaminu Senatu* oświadczenia senatorów, jeżeli zawierają wnioski i uwagi kierowane do członków Rady Ministrów, przedstawicieli organów i instytucji państwowych (a zatem również Prokuratora Generalnego) lub samorządowych, są niezwłocznie przekazywane przez Marszałka Senatu do wskazanych adresatów w celu zajęcia

stanowiska. Odpowiedzi powinny być udzielane senatorom w formie pisemnej, w terminie nie dłuższym niż 30 dni od dnia przekazania oświadczenia (art. 49 ust. 4 *Regulaminu Senatu*).

Zyczeniami

z upoważnienia
MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI
Zbigniew Wrona
PODSEKRETARZ STANU

Do wiadomości:

Departament Spraw Parlamentarnych
w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów